

UPPSALA
UNIVERSITET

Nationalekonomiska institutionen

D-uppsats

Joakim Hilldén

Handledare: Eva Mörk

VT 2006

**Effekter av kriminella MC-gäng på brottsfrekvens i
Sveriges kommuner 1996–2003**

Sammanfattning

Den snabba tillväxten av organiserad brottslighet under de senaste tio åren ger en bra möjlighet att undersöka dess inverkan på brottsförekomst – ett relativt outforskat område i Sverige. Denna studie syftar till att undersöka hur kommuners brottsfrekvens påverkas av förekomsten av kriminella MC-gäng. En panel med kommundata för åren 1996–2003 ligger till grund för den modell, med kommun- och tidsspecifika effekter, som används för att undersöka effekterna av kriminella MC-gäng på ett antal brottskategorier. De brottskategorier som undersöks är: tillgrepp av fordon, stöld ur och från fordon och inbrottsstöld samt misshandel mot män utomhus, och därtill även total brottslighet, total tillgreppsbrottslighet, total våldsbrottslighet och total hotbrottslighet. För flera brottskategorier visar resultatet tecken på att antalet anmälda brott minskar då kriminella MC-gäng finns etablerade i kommunen, vilket kan vara följden av en avskräckande effekt som framkallas på grund av gängens närvaro, och/eller genom hot och andra metoder. En avskräckande effekt kan medföra att anmälningsbenägenheten sjunker vilket följaktligen skulle betyda att antalet anmälda brott minskar.

Nyckelord: Brottslighet; MC-gäng; Anmälningsbenägenhet; Paneldata

1. Introduktion	2
1.1 Syfte och upplägg	3
2. Kriminella MC-miljön – en bakgrundsbild	4
2.1 MC-gängens brottsmönster	6
3. Teoretisk grund	8
3.1 Valet mellan brott och arbete	8
4. Ekonometrisk specifikation	12
4.1 Ekonometrisk problem och val av kontrollvariabler	14
5. Metod och Data	16
5.1 Deskriptiv statistik för brottsvariabler	17
5.2 Deskriptiv statistik för kontrollvariabler	20
6. Resultat och analys	22
6.1 Resultat från grundspecifikation	22
6.2 Resultat från regressioner med integrerad dummy	27
7. Slutord	30
Källförteckning	32
Internetkällor	33
Appendix	34
A.1 Definition och kriterier för organiserad brottslighet	34
A.2 Kommuner med MC-gäng samt etableringsår	35
A.3 Definitioner	36
A.4 Utveckling av antal anmälda brott	38

1. Introduktion

I början av 90-talet kom ett gäng motorcykelknuttar som kallade sig Dirty Dräggels i kontakt med ett MC-gäng från Köpenhamn vid namn Hells Angels (HA). Efter tre år som så kallat hang around-gäng etablerades 1993 den första svenska HA-avdelningen i Malmö. Det här var starten på en mycket snabb tillväxt av kriminella gängbildningar och nätverk/grupperingar¹ i Sverige. Från mitten av 90-talet har antalet kriminella gäng ökat till drygt 50 och de finns nu etablerade på 24 orter runt om i Sverige – majoriteten av dem är MC-gäng. I mitten av 90-talet pågick ett mer eller mindre öppet krig mellan de två falangerna HA och Bandidos med skottlossningar och attentat mot medlemmar och högkvarter. Konflikten mellan de två fraktionerna benämndes ibland som ”det stora MC-kriget” i massmedia och pågick fram till 1997 då HA och Bandidos slöt ett fredsavtal. Fredsuppgörelsen innebar dock inte att gängmedlemmarna slutade att begå brott. Brottslighetens karaktär tog istället andra former än den uppenbart våldsamma och övriga samhället angreps nu också av dess framfart i större utsträckning. Gängen är idag välorganiserade och ...”kontakter och samarbete mellan de olika nätverken inom den organiserade brottsligheten är idag tydlig över hela landet”(RKP 2005:2b, s. 5). Den organiserade brottsligheten² har fortfarande ett våldsamt ansikte men gängen får idag betraktas som multikriminella yrkesmän snarare än skjutglada amatörer. Deras verksamhet består bland annat av ekonomisk brottslighet, narkotika, utpressning och stöldbrott.

---

¹ I viss litteratur är definitionen för nätverk, grupperingar och gäng olika. Rikskriminalpolisen (RKP) definierar dem på följande sätt: Nätverk: Ett antal noder som är länkade till varandra, och består av en eller flera grupper och till dem länkade enskilda individer. Styrande funktioner utgörs av ett eller flera nav. Grupp/Gruppering: En föränderlig sammanslutning där varje individ har en särskild roll eller status. Styras av en eller flera ledande personer. Gäng: En grupp som ofta har ett säreget ”varumärke” (namn, symbol, titlar eller dyl.). Regleras av en intern hierarki.

Fortsättningsvis används endast ”gäng” som definition istället för ”gäng eller nätverk/grupp”.

²Definition och kriterier för klassificering av organiserad brottslighet finns i Appendix A.1.

1.1 Syfte och upplägg

Den snabba tillväxten av organiserad brottslighet i allmänhet och kriminella MC-gäng i synnerhet under de senaste tio åren, ger en bra möjlighet att utföra en intressant studie om dess inverkan på brottsfrekvens – ett relativt outforskat område i Sverige. Denna studie syftar till att undersöka hur kommuners brottsfrekvens påverkas av förekomsten av kriminella MC-gäng. Eftersom organiserade kriminella gäng fortfarande utgörs av relativt få människor på lokal nivå och endast existerar i en liten andel av Sveriges kommuner bör det dock påpekas att det finns risk att det inte går att urskilja någon signifikant effekt på aggregerade brottsnivåer. Jag har därför valt att även studera mindre brottskategorier, så kallade subkategorier till en aggregerad kategori brott, som är vanligt förekommande bland dessa kriminella gäng. De brottskategorier som undersöks är: tillgrepp av fordon, stöld ur och från fordon och inbrottsstöld samt misshandel mot män utomhus, och därtill även total brottslighet, total tillgreppsbrottlighet, total våldsbrottslighet och hotbrott totalt³.

Tillgången till data från elektroniska databaser för antalet anmälda brott från Brottförebyggande rådet (BRÅ) såväl som sociala och ekonomiska faktorer från Statistiska centralbyrån (SCB) och Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) utgör en bra bas för lättillgänglig, detaljerad och pålitlig data. I den här uppsatsen kommer jag att utnyttja denna rika källa för att genomföra en paneldatanalys av brottsutvecklingen i svenska kommuner 1996–2003.

I modellspecifikationen kommer jag att utgå ifrån Karin Edmarks studie *Unemployment and Crime: Is there a Connection?*⁴ som fokuserar på arbetslöshetens påverkan på olika brottskategorier på länsnivå 1988–1999. Denna studie kommer emellertid inte att ägna variabeln arbetslöshet mer uppmärksamhet än de övriga inkluderade variablerna i vektorn av förklarande variabler utan fokuserar på vilken effekt kriminella MC-gäng har på

---

³ En förklaring till valet av brottskategorier finns i avsnittet ”Deskriptiv statistik för brottsvariabler”.

⁴ *Unemployment and Crime: Is there a Connection?* finns publicerad i Scandinavian Journal of Economics 2005, nr 2, 353-373.

brottsfrekvens. Jag kommer också att analysera och föra en diskussion kring de demografiska och socioekonomiska kontrollvariabler som ingår i modellen jag använder.

Följande kapitel ger en beskrivning av den kriminella MC-miljön och dess bakgrund. Kapitel tre behandlar den ekonomiska teorin som används i studien. Sedan följer ett avsnitt om ekonometrisk specifikation samt en diskussion kring ekonometriska frågor och problem (kapitel 4). Därpå kommer metod och data (kapitel 5) som redogör för hur insamling av data har gått till, och som även rymmer deskriptiv statistik. Resultat och analys integreras i det sjätte kapitlet och kapitel sju innehåller slutord.

2. Kriminella MC-miljön – en bakgrundsbild

För tio år sedan var spridningen av kriminella gäng väldigt begränsad i Sverige. HA och Bandidos hade avdelningar i Malmö, Helsingborg och Stockholm men sedan 1995 har antalet kriminella gäng ökat markant och finns nu representerade på 24 orter i Sverige. Geografiskt sett är det framförallt i södra Sverige som spridningen har varit störst och utbredningen har även kommit att innefatta mindre orter som Torsby, Säffle och Herrljunga.

Inom den organiserade brottsligheten har HA och Bandidos samt anknutna klubbar sedan ett tiotal år varit av stort polisiärt intresse. MC-miljön⁵ brukar skilja sig mot övriga kriminella nätverk såtillvida att den brottsliga verksamheten snarare tycks drivas av de enskilda medlemmarna än av klubben som helhet. Det kan därför vara svårt att direkt tillämpa EU:s kriterium för organiserad brottslighet om samarbetet mellan fler än två personer på själva klubben (de kriterier som ska vara uppfyllda för att klassificeras som organiserad brottslighet återfinns i Appendix A.1). Om man däremot ser till de personliga nätverk som finns mellan klubbmedlemmar och utomstående kan kriteriet tillämpas. MC-gängen betraktas som organiserade brottslighetsgrupperingar i de fall medlemmarnas aktivitet sammantaget kan sägas uppfylla EU:s kriterier för organiserad brottslighet. (RKP 2004:5c, s. 13–14) För att klassificeras som organiserad brottslighet måste

---

⁵ I de fall termen ”MC-miljö” används är det underförstått att jag syftar på ”kriminell MC-miljö”.

(förutom det redan nämnda kriteriet om samarbete mellan fler än två personer) även den kriminella gruppen kännetecknas av stabilitet och varaktighet. Det måste dessutom finnas misstanke om allvarliga kriminella handlingar samt strävan efter vinning och/eller makt. De kriminella MC-gängen uppfyller alla dessa kriterier.

Inom MC-miljön kan en hög grad av organisation urskiljas och MC-gängen⁶ är allmänt förknippade med fenomenet ”organiserad brottslighet”. Till skillnad från andra kriminella miljöer har MC-miljön en tydlig hierarkisk struktur med väl definierade funktioner inom klubbarna. MC-miljön är också ovanlig på det sättet att den har ...”en mycket strukturerad rekryteringsbas och maktsfär i form av sina hang around-klubbar och supporteräng”. (2004:5c, s. 14)

Nätverket inom MC-miljön är inte primärt uppbyggt för att bedriva kriminell verksamhet. Deras nätverk kan snarare betraktas som ett miniatyrland där man lever efter egna lagar och har ett eget socialt och ekonomiskt skyddsnät. Brottslighet är dock den primära inkomstkällan såväl för enskilda medlemmar som för klubbarnas gemensamma kassor. (RKP 2005:7a, s. 22)

Hierarkin inom HA och Bandidos består av fyra nivåer – eller tre subkategorier innan klubbarna blir ”äkta medlemmar” – och när en klubb når den högsta nivån blir den en avdelning. I botten på hierarkin finns hang around-klubbarna, därefter supporterängerna och den sista fasen innan de blir fullvärdiga medlemmar kallas helt enkel för blivande fullvärdiga medlemmar. Under förflyttningen i hierarkin måste supporterängerna och hang around-klubbarna bevisa sin lojalitet och verkställa order samt utföra brottshandlingar för att vinna respekt och därmed göra sig förtjänta av att stiga i graderna. Enligt polisen är dessa grupper mer frekventa i brottsstatistiken än avdelningarna. Supporterängerna och hang around-klubbarna brukar kallas för organisationens muskler. (RKP, 2004 9:b, s. 5)

---

⁶ I de fall termen ”MC-gäng” används är det underförstått att jag syftar på ”kriminella MC-gäng”.

2.1 MC-gängens brottsmönster

Kriminella gäng har ett rykte om att vara våldsbenägna och inom framförallt MC-gängen har det rekryterats friskt bland redan kriminellt belastade personer och våld används flitigt i deras verksamhet (2004:5c, s. 13-14). Inom MC-miljön existerar även mer sofistikerade brott. Ekonomisk brottslighet förekommer inte längre endast bland ”manschettskurkar” utan är numera också ett allmänt inslag i MC-gängens kriminella mönster. Huvudmålet för de kriminella MC-gängen är att maximera den ekonomiska vinningen till så låg risk som möjligt. Gängen har kriminella huvudaktiviteter som man ägnar sig åt men genom rekrytering av ny och bredare kompetens samt att man utnyttjar varandras nätverk kan man ägna sig åt sådan kriminalitet som för tillfället ger bäst avkastning i förhållande till risken. (RKP 2005:7a, s. 19–20) Rikskriminalpolisen delar in gängens kriminalitet i tre kategorier:

Huvudnäring	Specialistbrottslighet	Följdbrottslighet
Ekobrott, narkotika, utpressning	Bedrägeri, indrivning, vapensmuggling	Våld, mord, vapenbrott, penningtvätt, systemhotande brottslighet mm.

Källa: RKP 2005:7a, s. 21

Den huvudsakliga kontinuerliga verksamheten för kriminella MC-gäng är ekobrott, narkotika och utpressning. Specialistbrottslighet är brott som utförs systematiskt eller slumpmässigt beroende på vad som är mest lönsamt för tillfället. Inom den här kategorin finns brott såsom bedrägeri, indrivning och vapensmuggling. Följdbrottslighet är brott som inte har något mål i sig utan är en del av ett större sammanhang. För att kunna genomföra väpnade rån behövs kanske både vapen och stulna bilar till exempel. Vapnen och de stulna bilarna ger i det här fallet inte någon ekonomisk vinning, men de väpnade rånen kan ge det (RKP 2005:7a, s. 19-20). Olika typer av stöldbrott och tillgrepp bedöms också förekomma inom MC-miljön. Dessa brott anses vara vanligast bland MC-gängens hang around-klubbar och supportertergång och medlemmar har även misstänkts för häleribrott. (RKP 2004:5c, s. 25)

Även om våld tillhör kategorin följdbröttslighet kan våld också härledas från specialistbröttsligheten via huvudnäringen. I gängens verksamhet ingår våld vid indrivning av dels narkotikaskulder men även av helt fiktiva skulder. Man skulle alltså kunna säga att våld även finns inkorporerat i gängens huvudverksamhet. Våld används också som medel för att upprätthålla maktpositionen i ett område, men tycks även förekomma för att tvinga andra kriminella att utföra jobb för gängens räkning eller mot personer som anses stå i vägen för deras verksamhet. (RKP 2004:5c, s. 23)

Andra typer av följdbröttslighet inom MC-miljön är penningtvätt och så kallad systemhotande bröttslighet – sådan bröttslighet som genom hot syftar till att skydda gruppen av någon anledning (RKP 2005:7a, s. 20).

Systemhotande brott samt anmälningsbenägenhet

Systemhotande bröttslighet har blivit allt vanligare de senaste åren men enligt Rikskriminalpolisen har anmälningsbenägenheten för denna brottskategori sjunkit efter gängbildning (2005: 2b, s. 18). Systemhotande bröttslighet kan också delas in i tre kategorier.

- Påverkan på rättskedjan genom våld och hot mot tjänsteman, övergrepp i rättssak eller andra åtgärder för att avskräcka från rättsliga åtgärder.
- Utpressning, frid och frihetsbrott, eftersom dessa avser att tilltvinga sig något och avskräcka från rättsliga åtgärder.
- Korruption

Systemhotande bröttslighet är vanligt förekommande inom MC-miljön och de har systematiskt utsatt poliser för hot trakasserier. Även näringsidkare och privatpersoner har exponerats för hot och utpressning. ”Utpressning sker genom att näringsidkare tvingas betala för påhittade beskyddarbehov, betala påhittade eller riktiga skulder (olaglig inkassoverksamhet), eller genom att grupperna hotar med att berätta om företagets gråa verksamhet, exempelvis bokföringsbrott eller avsaknad av nödvändiga tillstånd”. (RKP

2005 2:b, s. 18–19) Det har också förekommit att gängen har tagit över säkerheten på restauranger för att kunna använda den för penningtvätt och narkotikaförsäljning (RKP 2005 2:b, s. 19). De kriminella MC-gängens rykte om att vara våldsbenägna kan i sig ha en avskräckande effekt på anmälningsbenägenheten och eftersom hot och utpressning är vanligt förekommande inom MC-miljön kan även sådana påtryckningar avskräcka människor från att anmäla brott. Korruption tycks än så länge inte vara något stort problem.

3. Teoretisk grund

Teoriavsnittet beskriver inledningsvis den ekonomiska teorin som används i studien i stort. För att få vägledning i vilka variabler som kan tänkas användas i modellen följer därefter en härledning av en enkel ekonomisk modell som beskriver valet mellan laglig och olaglig aktivitet på individnivå såväl som på aggregerad nivå.

3.1 Valet mellan brott och arbete

Rikskriminalpolisen menar att det går att urskilja åtminstone två framträdande drivkrafter som ligger till grund för deltagande i organiserad brottslighet. Det första och förmodligen det främsta skälet för de flesta gängen är ...”den förväntade ekonomiska vinningen där deltagande även kan motiveras av att riskerna fördelas kollektivt”. (2004:5c, s. 13) När fler går samman tillkommer ytterligare kompetens och värdefulla kontakter, vilket gör gängen mer resultatrika i sitt brottsliga utövande. Den andra drivkraften för deltagande i organiserad brottslighet är ...”det skydd och sociala fördelar som främst MC-miljön och fängelsegrupperingarna kan erbjuda. Medlemskap i dessa nätverk medför ett visst kändisskap och högre status inom kriminella kretsar”. (2004:5c, s. 13) I ekonomiska termer skulle man kunna tolka detta som att nyttan ökar vid deltagande i organiserad brottslighet. I RKP:s rapporter framgår det också att det existerar ett samarbete och ett informationsflöde mellan de olika gängen vilket man tror kan vara skäl för att minska motsättningar och konkurrens eftersom marknaden kan uppdelas genom affärsmissiga överenskommelser (2004:5c, s. 15).

Till skillnad från kriminologiska studier som försöker förklara avvikande beteenden på basis av social försakelse eller psykiska och/eller fysiska avvikelser som är karaktäristiska för brottslingar tar den ekonomiska modellen nedan individuella skillnader för givna. Den betonar istället betydelsen av konkurrensen mellan lagliga och olagliga aktiviteter som avgörande för individens val. Detta sätt att se på kriminalitet uppvisar likheter med RKP:s beskrivning av kriminella MC-gäng. Den modell som kommer att användas i denna studie baseras på Edmarks modell som i sin tur har baserat sin teoretiska framställning på Erlich's (1973) och Freeman's (1999) arbeten⁷. För att få vägledning i vilka variabler som bör ingå i regressionerna har jag börjat med att formulera en enkel ekonomisk beslutsmodell där individen betraktar olaglig- och laglig aktivitet som substitut som inte kan kombineras, och väljer mellan olaglig- och laglig aktivitet på grundval av den förväntade nyttan av dessa aktiviteter⁸. Individen agerar alltså som en nyttomaximerare som allokering sin tid mellan de konkurrerande aktiviteterna där sannolikheten för att åka fast tas med i beräkningarna. Det är värt att påpeka att individerna *inte* förväntas ha samma preferenser beträffande brott och att individens etiska moral har betydelse – alla individer har sin egen "tröskel". Likväl, reglerar individer på incitament, och om belöningsstrukturen som är associerad med en handling förändras är det sannolikt att också individens val förändras.

Modellen beskriver individ n 's val mellan arbete och brott som inkomstkälla under en tidsperiod. I modellen betecknas W som individens inkomst av lagligt arbete och W_c betecknar den ekonomiska vinningen från brottslig aktivitet. A står för arbetslöshetsersättning och u för sannolikheten att individen är anställd under perioden. Om en individ begår ett brott betecknar p sannolikheten för att individen ska åka fast. I modellen ingår även en kostnad för psykiskt lidande, c_n , när individen begår ett brott. I fallet med kriminella MC-gäng är det inte orimligt att tro att kostnaden för psykiskt lidande faktiskt skulle kunna vara negativ då brott kan generera respekt och högre status inom gängmiljön. Teorin förutspår att individen kommer att välja att begå ett brott om:

---

⁷ Det teoretiska pionjärbetet inom området ekonomi och brottslighet kan tillskrivas Gary Becker. I *Crime and Punishment: An Economic Approach* (1968) presenterar Becker en formell modell som betraktar brott som en form av arbete – en aktivitet som tar tid i anspråk och som ger ekonomisk behållning.

⁸ Om inget annat anges hänvisar det övriga av teoriavsnittet till Edmark 2005, s. 355–56.

$$E(W_c) - c_n > E(W) \quad (1)$$

Det vill säga, individen kommer att begå brott om den förväntade avkastningen från brott minus den psykiska kostnaden överstiger den förväntade avkastningen från hederligt arbete. En ökning i vänsterled leder till att brottsbenägenheten ökar, medan en ökning i högerled innebär att sannolikheten för att individen ägnar sig åt hederligt arbete ökar. Den förväntade ekonomiska vinningen från brott, $E(W_c)$, är ett väntevärde för sannolikheten för avkastning som är viktat med p , risken att åka fast, och med $(1-p)$, chansen att klara sig. Om en individ som väljer att begå ett brott åker fast minskar den ekonomiska vinningen med S , en form av bestraffningskostnad. Den förväntade avkastningen för brott kan således uttryckas som:

$$E(W_c) = (1-p)W_c + p(W_c - S) \quad (2)$$

Den förväntade avkastningen från hederligt arbete påverkas av arbetslöshet och arbetslöshetsersättning. Då arbetslöshet påverkar sannolikheten för att få anställning påverkar följaktligen arbetslöshet avkastning på hederligt arbete, $E(W)$. Individen får lönen W_e vid anställning, annars arbetslöshetsersättningen A . Detta kan skrivas som:

$$E(W) = (1-u)W_e + uA \quad (3)$$

Om vi sätter in (2) och (3) i (1) kan individ n 's olikhet formuleras som:

$$c_n < (1-p)W_c + p(W_c - S) - [(1-u)W_e + uA] \quad (4)$$

där högerledet är individens utbudsfunktion, men olikheten håller även för aggregerat utbud (se nedan). I ord betyder ekvation (4) att individen kommer att begå brott om den förväntade avkastningen från brott minus den förväntade avkastningen från hederligt arbete överstiger individens kostnad för psykisk lidande.

Från ekvation (4) kan vi tolka de förväntade effekterna på parametrarna i modellen för det aggregerade antalet brott. En högre förväntad avkastning av brott implicerar att villkoret för att välja att begå ett brott också håller för flera individer – vilket kommer att leda till högre brottslighet. Om vi antar att lönen är större än arbetslöshetsersättningen ($W > A$) och att arbetslösheten är mindre än 1 ($u < 1$) (vilket får betraktas som rimliga antaganden) är den högra sidan tilltagande i W_c och u och avtagande i W , S och A . Detta betyder att den individuella såväl som den aggregerade brottsligheten kommer att öka om den ekonomiska vinningen från brottslig aktivitet, W_c , ökar samt om arbetslösheten, u , ökar. På motsvarande sätt kommer den aggregerade brottsligheten att minska om inkomst av lagligt arbete (W) ökar, samt om arbetslöshetsersättningen (A) och bestraffningskostnaden (S) ökar.

Den förväntade effekten av organiserad brottslighet på brottsligheten är positiv enligt den kriminologiska teorin. Alltså, ett kriminellt MC-gäng i kommunen skulle enligt teorin göra att brottsfrekvensen ökar. Huruvida den här effekten verkligen blir synlig i statistiken för anmälda brott beror förstås på hur anmälningsbenägenheten påverkas av närvaron av kriminella gäng i kommunen. Eftersom studien använder antalet anmälda brott som norm för den faktiska brottsligheten är det möjligt att finna en negativ effekt på brottsfrekvensen genom närvaron av kriminella MC-gäng i en kommun, vilket i det här fallet skulle se ut som att brottsligheten minskar trots att den inte gör det.

Den ekonomiska vinningen av brott är kopplad till kommunens välstånd, eller m.a.o. utbudet av sådant som är stöldbegärligt. Kommunens välstånd mäts genom att titta på inkomstnivån. En högre inkomstnivå i kommunen är förenligt med ett större utbud. Å ena sidan förväntar vi oss ett negativt samband mellan brottsfrekvens och inkomstnivå eftersom högre inkomst gör att benägenheten att begå brott minskar. Å andra sidan förväntas ett högre välstånd locka till sig brottslighet på grund av att det helt enkelt finns mer stöldbegärliga objekt, vilket ger högre brottsfrekvens. Eftersom effekterna går åt olika håll är nettoeffekten tvetydig. De motstridiga effekterna får också konsekvenser för hur arbetslösheten påverkar brottslighet. Då hög arbetslöshet förväntas minska den aggregerade inkomsten i kommunen kan det finnas en indirekt effekt som påverkar

utbudet av stöldbegärliga objekt. Den indirekta effekten går via hög arbetslöshet som sänker den aggregerade inkomstnivån i kommunen vilket i sin tur minskar utbudet av sådant som är stöldbegärligt. För att stävja problemet kontrolleras för medelinkomst i den ekonometriska specifikationen. Detta bör se till att arbetslöshet endast fångar upp effekterna som påverkar brottsbenägenheten och inte de indirekta effekterna. Vi förväntar oss därmed ett positivt samband mellan arbetslöshet och brottsbenägenhet. Organiserad brottslighet antas inte påverka utbudet av sådant som är stöldbegärligt.

4. Ekonometrisk specifikation

Valet av brottskategorier har sin förklaring i hur MC-gängens brottsmönster ser ut, men det är också en fråga om anmälningsbenägenhet, vilket diskuteras i metodavsnittet. De brottskategorier som studien undersöker är tillgrepp av fordon, stöld ur och från fordon, inbrottsstöld samt misshandel mot män utomhus. Dessutom tillkommer även total brottslighet, total tillgreppsbrotslighet, total våldsbrottslighet och hotbrott totalt.

Mot bakgrund av teorin har jag härlett ett antal variabler som ska inkluderas i modellen. Arbetslösheten (u) är antalet människor som är öppet arbetslösa. Inkomst av lagligt arbete ($\bar{W}$) är definierad som beskattningsbar inkomst uttryckt i 1000-tals kronor (variabler med streck är det kommunspezifika medelvärdet). Arbetslöshetsersättning ($\bar{A}$) specificeras inte separat utan ingår i beskattningsbar inkomst⁹. Risken för att åka fast (p) är mätt som andelen uppklarade brott. Den ekonomiska vinningen från brottslig aktivitet ($\bar{W}_c$) och bestraffningskostnaden ($\bar{S}$) är utelämnade på grund av att det inte finns tillgång till data för dessa variabler. Kostnad för psykiskt lidande ($\bar{c}$) är också utelämnad till följd av samma anledning. Den modell som jag kommer att utgå ifrån är en log-log modell¹⁰ som specificeras på följande sätt:

---

⁹ Beskattningsbar inkomst inkluderar inkomst från arbete, pension, arbetslöshetsersättning och sjukpenning.

¹⁰ Många beroende variabler, framförallt inom samhällsvetenskapen, har positivt skeva fördelningar (t. ex inkomst), vilket ger icke-normalfördelade residualer som i sin tur kan ge missvisande inferens. Logaritmering gör att höga tal "pressas" mot mitten vilket kan göra den beroende variabeln normalfördelad.

$$Brott_{it} = \alpha_i + \lambda_t + \beta MC_{it} + \beta_i X_{it} + u_{it} \quad i = 1, \dots, N; t = 1, \dots, T$$

där i och t är index för kommun och tidpunkt, α_i är den i :te kommunens specifika intercept, λ_t en årlig tidseffekt. Modellen utgår alltså ifrån att det finns unik karaktäristika eller särdrag för varje kommun. Kommunintercept fångar upp variation inom kommunen och antas vara konstant över tid. Den årliga tidseffekten fångar upp effekter av makroekonomisk karaktär och dess påverkan antas vara densamma för alla kommuner. Den typ av ekonometrisk specifikation där man innefattar kommun- och tidsspecifika effekter brukar kallas för ”fixa effekter modell”¹¹, och effekterna förklarar skillnader i brottslighet som inte förklaras av övriga kontrollvariabler. MC_{it} är en dummyvariabel som antar värdet ett vid gängetablering, och är tänkt att fånga upp de genomsnittliga effekterna på brottsfrekvens av organiserad brottslighet. X_{it} är en vektor som består av demografiska och socioekonomiska kontrollvariabler. Om vi antar att de utelämnade variablerna $\overline{W_c}$, $\overline{S}$ och $\overline{c}$, är konstanta över tiden kommer de att kontrolleras för genom de fixa effekterna. Den ursprungliga modellspecifikationen kommer sedan att modifieras till:

$$Brott_{it} = \alpha_i + \lambda_t + \beta MC_{it} + \gamma MC_{it} \times trend_t + trend_t + \beta_i X_{it} + u_{it} \quad i = 1, \dots, N; t = 1, \dots, T$$

där en så kallad integrerad dummy ($\gamma MC_{it} \times trend_t$) tillkommer som är genererad genom att multiplicera dummyvariabeln för organiserad brottslighet med en tidstrend som antar värdet ett vid etablering, värdet två år två, värdet tre år tre osv. Den integrerade dummyvariabeln är tänkt att fånga upp effekter av organiserad brottslighet över tid. På det här sättet tillåts riktningskoefficienten för brottslighet att ändra lutning och inte endast skifta parallellt – som den gör vid användning av en enkel dummyvariabel som antar

¹¹ Hausmann-testet, som undersöker huruvida en modell med ”random effects” (dvs en modell som utgår ifrån att det inte finns unik kommunkaraktäristika) är olämplig att använda eller inte, visar att ”random effects” är olämplig att använda för alla brottskategorier. Även F-testen för kommun- och tidsspecifika effekter är signifikanta, d.v.s. vi kan förkasta nollhypotesen om att det inte finns kommun- och tidsspecifika trender. Generellt har modeller med fixa effekter använts för liknande tidigare studier; se Edmark (2005) och Ahmed et al. (1999). För information om paneldataanalys hänvisar jag till Hsiao, Cheng (2002), *Analysis of Panel Data*, 2nd ed. Cambridge University Press, Cambridge.

värdet 1 vid etablering¹². Fördelen med den här specifikationen är att den kan fånga upp både den initiala effekten och effekter över tid. Jag kommer även att kontrollera för en allmän tidstrend ($trend_t$) som går från 1-8 (1996-2003) för alla kommuner, annars kan det vara svårt att särskilja effekterna av den allmänna tidstrenden från effekterna av organiserad brottslighet. Utan att kontrollera för trend vet vi med andra ord inte om den integrerade dummyvariabeln fångar upp trendeffekter eller effekter av kriminella MC-gäng.

Då dummyvariablerna inte är logaritmerade blir tolkningen av parameterestimatet annorlunda jämfört med tolkning av elasticiteter. Ett positivt signifikant resultat för MC_{it} , med ett parameterestimat på till exempel 0,05, tolkas som att brottsligheten ökar med i genomsnitt 0,05 procent, ceteris paribus, vid gängbildning i kommunen. Med samma resultat tolkas $MC_{it} \times trend_t$ som att brottsligheten ökar med i genomsnitt 0,05 procent per kommun och år, allt annat lika, då det finns kriminella MC-gäng i kommunen.

Den beroende variabeln är det logaritmerade värdet av antalet anmälda brott per 100 000 invånare för respektive brottskategori och kommun. Även vektorn X_{it} med demografiska och socioekonomiska kontrollvariabler kommer att transformeras till logaritmerade värden (förutom variabeln för organiserad brottslighet), vilket resulterar i lättolkade elasticiteter. Alltså, en procents ökning i till exempel arbetslöshet ökar brottsligheten i genomsnitt med β_i procent, ceteris paribus.

4.1 Ekonometriska problem och val av kontrollvariabler

Ett ekonometriskt spörsmål som bör diskuteras är kausalitetsproblem. Är det kriminella MC-gäng som påverkar brottslighet eller tvärtom? Att kausaliteten endast skulle gå i en riktning är förmodligen inte rimligt utan det är i så fall troligare att denna påverkan går i bägge riktningarna – detta problem brukar kallas för endogenitets- eller simultanitetsproblem. Det finns naturligtvis risk för att kommuner med redan hög

---

¹² Den enkla dummyvariabeln kan betraktas som ett slags genomsnitt av den integrerade dummyvariabeln.

kriminalitet skapar förutsättningar för kriminella gäng att starta verksamhet på grund av att det finns ett befintligt rekryteringsunderlag. Endogenitet, då kausaliteten går i bägge riktningar, kan ge resultat som inte är förväntningsriktiga och inkonsistenta. Ett sätt att komma runt detta potentiella problem är att försöka hitta en så kallad instrumentvariabel som är korrelerad med problemvariabeln men okorrelerad med feltermen¹³. Detta är dock inget som kommer att undersökas i denna studie då det har varit svårt att hitta ett lämpligt instrument.

Enligt den ekonomiska teorin som behandlades i avsnitt 3.1 är inkomst och risken för att åka fast centrala variabler för att förklara brottslighet. Den förväntade effekten av inkomst kan, som jag tidigare nämnt, vara både positiv och negativ. Risken för att åka fast förväntas vara negativt korrelerad med brottslighet, och som måttstock för risken att åka fast används andel uppklarade brott. Då andel uppklarade brott endast redovisas på länsnivå används en proxy där alla kommuner som tillhör samma län fått samma uppklaringsandel. En ökning av antalet uppklarade brott, d.v.s. risken för att åka fast ökar, förväntas minska brottsligheten.

Huruvida arbetslöshet påverkar brottslighet eller inte har varit ett omtvistat ämne som har studerats flitigt. Det verkar inte finnas någon konsensus kring brottslighet i ett generellt perspektiv, men det finns ett flertal studier som visar att arbetslöshet påverkar tillgrepsbrott (Edmark 2005, s. 354). Eftersom denna studie också undersöker stöldbrott kommer arbetslöshet således att kontrolleras för. Det är dessutom angeläget att kontrollera för arbetslöshet enligt den ekonomiska teorin.

Utbildning är också något som ofta lyfts fram i brottsammanhang och som har visat sig vara en faktor som påverkar brottslighet (Nilsson 2005, s. 9). Vi kan förvänta oss en negativ korrelation mellan utbildningsnivå och brottslighet. Unga män och utlandsfödda

---

¹³ Korrelation mellan en förklarande variabel och feltermen kan bero på endogenitet, men även på att man har utelämnat variabler som borde ha ingått i modellen och på grund av mätfel av förklarande variabler.

förekommer relativt ofta i brottsstatistiken (Edmark 2005, s. 354) och vi förväntar oss en positiv effekt för bägge kontrollvariablerna. Jag kontrollerar också för andel människor som får socialbidrag och för andelen skilsmässor eftersom det antas ge en bild av den sociala situationen i kommunen (Levitt, 2000, s. 12). Även här förväntas ett positivt samband. Slutligen kontrollerar jag för alkoholförsäljning och befolkningstäthet. Flera studier (Levitt, 2000; Edmark, 2005) har kontrollerat för spritförsäljning/spritkonsumtion. Enligt Svenska utredningar finns det ett starkt positivt samband mellan alkoholkonsumtion och brottslighet – framför allt våldsbrott (SOU 2004:86, s. 171).

Det hade varit önskvärt att även kontrollera för inkomstfördelning, som enligt vissa (Ahmed, 1999) är viktiga determinanter för brottslighet, men eftersom det inte finns tillgång till GINI-koefficienter¹⁴ eller andra mått på inkomstfördelning har variabeln utelämnats. Hade jag haft tillgång till något mått på inkomstfördelning hade det kunnat minska tvetydigheten gällande inkomstnivå och brottsfrekvens som nämndes i kapitel 3.

5. Metod och Data

En av de svårare uppgifterna för den här studien har varit att fastställa tidpunkten för när de kriminella gängen och nätverken/grupperingarna har uppstått och etablerat sig i en kommun. Eftersom syftet är att undersöka om organiserad brottslighet har en effekt på tidigare nämnda brottskategorier blir uppgiften att fastställa tidpunkt för etablering också kanske den viktigaste uppgiften. Då det inte finns tillgänglig officiell data för dessa uppgifter har jag pratat med experter på organiserad brottslighet i varje län som har hjälpt till att fastställa en så exakt tidpunkt som möjligt¹⁵.

Trots god hjälp från länspoliserna finns det ändå problem. Många gäng uppstår och försvinner på ett sätt som gör det svårt att på ett stringent sätt få med dem i analysen.

---

¹⁴ Gini-koefficient för disponibel inkomst är en mått som används för att studera hur inkomsten är fördelad i t.ex. ett land eller en kommun. Koefficienten motsvarar ration av arean under Lorentzkurvan genom arean under diagonalen. Om inkomsterna är fullständigt jämnt fördelade är koefficienten 0, och om den är helt ojämnt fördelad är koefficienten 1.

¹⁵ En sammanställning över vilka kommuner som har MC-gäng samt årtal för etablering finns i Appendix A.2.

Med anledning av detta faktum kommer jag endast att inkludera just kriminella MC-gäng i regressionerna eftersom de är lättare att urskilja och lokalisera på grund av deras klädmässiga attribut och att de har en geografisk tillhörighet (RKP 2004:5c, s. 11). Många av de övriga nätverken/grupperingarna har dock anknytningar till de kriminella MC-gängen (RKP 2004:5c, s. 15), vilket kan göra att dummyvariablerna för organiserad brottslighet även fångar upp effekter av andra kriminella grupperingar.

Den tidsperiod som jag kommer att studera är 1996–2003. Ett av skälen till att jag har valt att studera denna tidsperiod är att jag, genom att använda kommundata, får en relativt stor panel, och kommundata för brottslighet bara finns tillgänglig från 1996. Det andra skälet har varit att den största delen etableringar av organiserade kriminella gäng har skett under de senaste tio åren och på mindre orter i synnerhet kring millennieskiftet. Sammantaget skapar detta en bra möjlighet att studera organiserad brottslighets inverkan på brottsutvecklingen på kommunnivå. Sverige har 290 kommuner och jag kommer att inkludera 282 av dem i studien. 282 kommuner och en tidsperiod på åtta år ger en panel som består av 2 256 observationer. Knivsta och Nykvarn finns inte med på grund av att de bildades 1999 respektive 2003, vilket får till följd att Uppsala och Södertälje (där Knivsta och Nykvarn ingick) också exkluderas. Öckerö och Tjörn har inga siffror för alkoholförsäljning med anledning av att de saknar systembolag, Strömstad och Eda är exkluderade för att de har en extremt hög alkoholförsäljning på grund av gränshandel.

5.1 Deskriptiv statistik för brottsvariabler

Som jag nämnt tidigare kommer antalet anmälda brott att användas som mått på brottslighet och när jag uttalar mig om brottslighet underförstås antalet anmälda brott. Brottsförebyggande Rådets (BRÅ) databas tillhandahåller detaljerad information på kommunnivå. De brottskategorier som kommer att studeras finns presenterade i Tabell 1 och är definierade som antalet brott per 100 000 invånare¹⁶. Medelvärdet är alltså kommunmedelvärdet per 100 000 invånare. Tabell 1 visar deskriptiv statistik för brottskategorierna.

---

¹⁶ En detaljerad beskrivning av brottskategorierna finns i Appendix A.3 tabell A.3.1.

Tabell 1. Deskriptiv statistik för respektive brottskategori

Variabel	Obs	Medelvärde	Standardavvikelse	Min	Max
1. Total brottslighet	2 256	9 195	3 078	1 275	21 053
2. Total tillgreppsbrott	2 256	5 597	1 978	825	13 747
3. Total våldsbrottslighet	2 256	556	253	25	1 810
4. Total hotbrottslighet	2 256	682	330	73	5 909
5. Inbrottsstöld	2 256	1 325	480	238	4 008
6. Tillgrepp av fordon	2 256	1 359	647	47	4 667
7. Stöld ur och från fordon	2 256	1 217	589	75	4 635
8. Misshandel mot män	2 256	101	64	0	435

Notera: Alla variabler är uttryckta som antalet anmälda brott per 100 000 invånare. Tabellen innehåller 282 kommuner över åtta år och således 2 256 observationer för tidsperioden 1996–2003. Exkluderade kommuner är: Knivsta Nykvarn, Uppsala, Södertälje, Eda, Strömstad, Tjörn och Öckerö.

Den deskriptiva statistiken åskådliggör att *Totalt tillgreppsbrottslighet* är 10 gånger vanligare än *Total våldsbrottslighet*. För subkategorierna är medelvärdet för tillgreppsbrotten upp till 13 gånger högre än *Misshandel mot män*. Statistiken visar också att det finns stora skillnader i antalet anmälda brott mellan Sveriges kommuner. *Total våldsbrottslighet* är till exempel 72 gånger högre i Botkyrka kommun än i Ydre kommun. Brottskategorin *Tillgrepp mot fordon* har en standardavvikelse som är nästan hälften så stor som medelvärdet där Ydre har 47 anmälda brott 1996 medan Borlänge har 4 667 anmälda brott 1997.

Att jag har valt att fokusera på stöldbrott och våldsbrott har sin förklaring i hur gängens brottsbeteende eller brottsstruktur ser ut (se kapitel 2). En annan anledning till valet av brottskategorier bottnar i ett metodologiskt problem, nämligen anmälningsbenägenhet. När man använder antal anmälda brott som mått på brottsfrekvens finns det naturligtvis alltid risk för underskattning av det verkliga antalet brott som begås. Beträffande tillgreppsbrott verkar antalet anmälda brott överensstämma väl med verkligt utfall eftersom det i de flesta fall krävs en polisanmälan för att få ut ekonomisk kompensation från försäkringsbolagen (www.bra.se 2). Tillgreppsbrott är klart vanligast i Sverige och

under 2003 utgjorde de 50 procent av totalt antal anmälda brott (www.bra.se 1)¹⁷. Under det senaste decenniet har antalet anmälda brott mot person (bl.a. mord, misshandel, vållande till kroppsskada, hot, ofredande, olika typer av sexualbrott, ärekränkning m.m.) ökat något medan antalet anmälda tillgreppsbrott (olika former av stölder) har minskat något (www.bra.se 1).

För våldsbrott finns det risk för att antalet anmälda brott inte stämmer överens med faktiskt antal brott men eftersom våldsbrott är ett tydligt inslag i den kriminella gängmiljön är det ändå av intresse att studera denna kategori. Hotbrott har tagits med av samma skäl. Att istället undersöka narkotikabrott som också är vanligt bland dessa grupper, skulle förmodligen vara ännu svårare eftersom narkotikabeslag är väldigt beroende av polisresurser.

Om man ska kunna göra en bedömning av våldsbrottens utveckling behövs en uppfattning om huruvida det faktiska antalet våldsbrott har ökat, minskat eller förblivit oförändrat. Det stora mörkertalet gör det likväl svårt att göra någon träffsäker bedömning. För vissa typer av våldsbrott rör det sig om en faktisk ökning medan det för andra kategorier rör sig om en ökad anmälningsbenägenhet. Vanligtvis beror en ökning i brottsfrekvensen både på ökat faktiskt våld och på en ökad anmälningsbenägenhet. Misshandel mot män utomhus, där offret och gärningsmannen är obekanta för varandra (så kallat gatuvåld), är dock enligt BRÅ ...”en brottskategori som erfarenhetsmässigt har relativt hög anmälningsbenägenhet”. (www.bra.se 1)

Andra problem, som förmodligen är av mindre betydelse, är att polisen är skyldig att registrera alla anmälda brott och i statistiken redovisas brotten som de uppfattades vid anmälningsstillfället. Efter en utredning kan det dock visa sig att brottsrubriceringen egentligen var en annan vilket kan skapa skevhet i statistiken. Så kallad dubbelräkning kan också förekomma. Exempelvis kan en bil som misstänks vara stulen både anmälas som brott av den som hittat fordonet och av ägaren till fordonet. Den största

---

¹⁷ Se grafer i Appendix A.4 för en överblick av utvecklingen av antalet anmälda brott för hela landet över tidsperioden 1996–2003.

dubbelräkningen tycks dock förekomma vid dödligt våld där anmälningen kanske först rubriceras som mord eller dråp, men senare visar sig vara självmord eller olyckshändelse. (www.bra.se 2) Felrubricering av brott och dubbelräkning kan förorsaka potentiella inferensproblem för studier av det här slaget. Eftersom problemen ligger i hur själva statistiken är inrättad går det emellertid inte att göra något åt, men det kan vara bra att vara medveten om problemen.

5.2 Deskriptiv statistik för kontrollvariabler

Tabell 2 visar deskriptiv statistik för kontrollvariablerna¹⁸. Alla variabler är uttryckta i antal per 100 000 invånare förutom *Andel uppklarade brott*, *Medelinkomst*, *Alkoholförsäljning* och *Befolkningstäthet*. Uppklaringsgraden är definierad som antalet uppklarade brott uttryckt i procent per år. Medelinkomsten är definierad som beskattningsbar inkomst¹⁹ uttryckt i 1 000-tals kronor. Alkoholförsäljningen anger antal liter starksprit per invånare och befolkningstätheten mäter antal invånare per kvadratkilometer.

---

¹⁸ En detaljerad beskrivning av kontrollvariablerna samt en korrelationsmatris för dito finns i Appendix A.3 tabell A.3.2 respektive A.3.3.

¹⁹ Beskattningsbar inkomst inkluderar inkomst från arbete, pension, arbetslöshetsersättning och sjukpenning.

Tabell 2. Deskriptiv statistik för kontrollvariabler

Variabel	Obs	Medel- värde	St avvikelse	Min	Max	Förväntat tecken
Andel uppklarade brott 1	2 256	26,11	3,12	18,00	34,37	–
Andel uppklarade brott 2	2 256	13,86	1,96	10,28	20,00	–
Andel uppklarade brott 3	2 256	26,11	3,12	18,00	34,37	–
Andel uppklarade brott 4	2 256	46,18	5,82	35,00	65,72	–
Andel uppklarade brott 5	2 256	6,26	2,31	2,00	23,00	–
Andel uppklarade brott 6	2 256	10,47	4,03	3,00	29,00	–
Andel uppklarade brott 7	2 256	3,78	2,13	1,00	10,00	–
Andel uppklarade brott 8	2 256	37,74	1,47	6,00	120,00	–
Arbetslöshet	2 256	4757	2 078	900	13800	+
Medelinkomst	2 256	164,02	24,93	115,80	342,50	+/-
Högre utbildning	2 256	75 942	4 145	65 438	90 229	–
Antal män 15–24	2 256	5 843	531	4 546	8 978	–
Utlandsfödda	2 256	8 135	4 797	1 829	39 339	+
Socialbidrag	2 256	5 481	2 264	543	16 090	+
Skilmässor	2 256	7 846	1 351	3 892	12 368	+
Alkoholförsäljning	2 184	3,42	1,30	0,22	15,27	+
Befolkningstäthet	2 256	124	416	0,30	4 058	+

Notera: Andelen uppklarade brott 1-8 gäller följande brottstyper: 1=Total brottslighet, 2=Total tillgrepsbrottslighet, 3=Total hotbrottslighet, 4=Total våldsbrottslighet, 5=Inbrottstöld, 6=Tillgrepp av fordon, 7=Stöld ur och från fordon och 8=Misshandel mot män. Panelen innehåller 282 kommuner över åtta år och således 2 256 observationer för tidsperioden 1996–2003. Exkluderade kommuner är: Knivsta Nykvarn, Uppsala, Södertälje, Eda, Strömstad, Tjörn och Öckerö. I de fall där det är uppenbart att värden saknas har jag använt approximationer (medelvärden av de två intilliggande värdena) för att förbättra estimaten.

Det är en stor variation mellan kommunerna även för kontrollvariablerna. De mest iögonfallande är värdena för *Arbetslöshet*, *Medelinkomst* och *Utlandsfödda*. Medelvärdet för andelen arbetslösa är 4,757 procent med min- och maxvärde på 900 personer respektive 13 800 personer per 100 000 invånare. Medelinkomsten är 164 000 per år och den minsta inkomsten, 116 000, är uppmätt 1996 i Borgholms kommun, vilket är strax under 10 000 per månad. Medelvärdet för *Utlandsfödda* är 8,135 procent med min- och maxvärde på 1 829 respektive 39 339 personer per 100 000 invånare. Att maxvärdet för *Andel uppklarade brott 8* är 120 procent beror på att upplärningsgraden visar den procentuella andelen uppklarade brott som är anmälda det året eller tidigare. Måttet kan

således överstiga 100 procent om en kommun klarar upp alla anmälda brott innevarande år plus brott som anmäls tidigare år.

Arbetslöshetsstatistiken kommer från Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS), och andelen uppklarade brott från BRÅ. Siffror för medelinkomst, utbildning, andel män i ålder 15–24, andel utlandsfödda, andel socialbidragstagare, andel skilsmässor och befolkningstäthet är hämtade från Statistiska Centralbyrån (SCB). Siffror på alkoholförsäljning kommer från Systembolaget. Se källhänvisning för webbadresser.

6. Resultat och analys

Inledningsvis redovisas och analyseras resultat från regressioner med en enkel dummyvariabel och därefter resultat från regressioner med enkel- och integrerad dummy. Analysen fokuserar på dummyvariablerna för organiserad brottslighet men omfattar även en diskussion kring kontrollvariablerna.

6.1 Resultat från grundspecifikation

Tabell 3 visar resultaten från regressionerna med enkel dummyvariabel²⁰.

---

²⁰ Alla kommuner som har ett etablerat MC-gäng antar värdet ett from det år etableringen skett och förblir ett under de år MC-gäng finns i kommunen.

Tabell 3. Regressioner med enkel dummyvariabel

Variabler	Total	Totalt tillgrepp	Totalt hot	Totalt våld	Inbrottsstöld	Tillgrepp av fordon	Stöld ur och från fordon	Misshandel mot män
MC	-0,0137 (0,0151)	-0,0118 (0,0187)	0,0159 (0,0300)	0,0106 (0,0219)	-0,0298 (0,0317)	-0,0207 (0,0227)	-0,0587* (0,0352)	0,0301 (0,0340)
Uppklarning	-0,1056** (0,0441)	-0,0812** (0,0376)	-0,1262 (0,0796)	-0,1117** (0,0543)	-0,0573** (0,0304)	-0,1103*** (0,0321)	-0,0348** (0,0178)	0,0219 (0,0409)
Arbetslöshet	0,0200 (0,0283)	0,0292 (0,0318)	0,0535 (0,0560)	0,0545 (0,0489)	0,0225 (0,0474)	0,0572 (0,0395)	0,0456 (0,0557)	-0,0409 (0,0982)
Medelinkomst	-0,0180 (0,3112)	0,3295 (0,3328)	-0,2080 (0,6243)	-0,2953 (0,4918)	0,4809 (0,5011)	0,3897 (0,4130)	-0,0362 (0,6190)	-1,0672 (1,0019)
Högre utbildn	2,5654*** (0,5849)	3,1609*** (0,7317)	-0,2797 (1,3146)	-0,9808 (1,0755)	3,9145*** (1,0520)	5,0945*** (0,9644)	5,6128*** (1,3382)	-2,6186 (2,2151)
Män 15–24	0,0908 (0,0961)	0,1919* (0,1088)	-0,0521 (0,2259)	-0,0457 (0,1856)	0,2620 (0,1730)	0,4096*** (0,1553)	0,3344 (0,2072)	0,6505* (0,3478)
Utlandsfödda	0,0448 (0,0540)	0,0464 (0,0577)	0,1521 (0,1222)	0,0936 (0,1118)	0,2436*** (0,0920)	-0,2685*** (0,0862)	-0,0800 (0,1183)	0,0856 (0,1892)
Socialbidrag	0,0684*** (0,0251)	0,0287 (0,0303)	0,1628*** (0,0525)	0,0844* (0,0494)	0,0609 (0,0443)	-0,0244 (0,0441)	-0,0325 (0,0570)	-0,0202 (0,0892)
Skilsmässor	0,9388*** (0,1366)	1,0059*** (0,1457)	0,9273*** (0,3160)	0,8289*** (0,2795)	1,7281*** (0,2367)	0,6341*** (0,2010)	1,3890*** (0,2805)	-0,0504 (0,4693)
Alkoholförsäljn	0,0066 (0,0298)	0,0022 (0,0320)	-0,0023 (0,0500)	0,1205** (0,0519)	-0,0094 (0,0465)	0,0121 (0,0353)	-0,0002 (0,0518)	0,0978 (0,0840)
Befolkningstätt	0,0392 (0,0937)	-0,0584 (0,0128)	0,2085 (0,1795)	-0,3695* (0,21678)	-0,1646 (0,2364)	0,2392 (0,1919)	-0,3245 (0,2504)	0,0457 (0,3922)

Notera: Alla variabler utom MC är logaritmerade. Robusta standardfel inom parentes. * indikerar signifikans på 10 procents nivå, ** signifikans på 5 procents nivå och *** signifikans på 1 procents nivå. F-testen för kommun- och tidspecifika effekter är signifikanta för alla brottskategorier, d.v.s. vi kan förkasta nollhypotesen om att alla kommun- och tidspecifika trender är lika med noll.

Från tabell 3 kan vi utläsa att den enkla dummyvariabeln som används för att modellera effekten av organiserad brottslighet har negativt tecken för *Total brottslighet* samt för tillgrepsbrott, och positivt för hot- och våldsbrott. Dummyvariabeln *MC* är endast signifikant för brottskategorin *Stöld ur och från fordon*, och effekten är negativ. En negativ effekt kan vara ett tecken på att anmälningsbenägenheten minskar då det existerar kriminella MC-gäng i kommunen, men det finns även andra möjliga förklaringar som kommer att diskuteras i avsnitt 6.2. För brottskategorin *Stöld ur och från fordon* tyder resultatet på att brottsligheten minskar i genomsnitt med 0,06 procent, allt annat lika, i kommuner med kriminella MC-gäng²¹.

²¹ När jag uttalar mig om brottslighet underförstås antalet anmälda brott.

En förklaring till att få estimat är signifikanta kan vara att gängen än så länge utgörs av relativt få människor på lokal nivå. Även om dessa människor skulle vara extremt tungt kriminellt belastade är det inte säkert att det får genomslag på aggregerade brottsnivåer med i vissa fall tusentals anmälda brott per kommun och år. Sen finns det förstås mätproblem som kan göra resultaten skeva eftersom det är svårt att fastställa tidpunkt då en etablering av ett kriminellt MC-gäng har skett. Det är också värt att kommentera att personer som är medlemmar i kriminella MC-gäng med största sannolikhet har varit kriminellt belastade även tidigare, vilket kan betyda att det redan existerar hög brottslighet i en kommun. Även om avsikten med denna studie är att försöka mäta om det finns någon ytterligare effekt av MC-gäng på toppen av den befintliga brottsligheten så kan det finnas endogenitetsproblem – huruvida det är MC-gäng som påverkar brottsligheten eller tvärtom. Om det existerar omvänd kausalitet kan variabeln *MC* inte betraktas som exogen given, vilket kan ge upphov till icke förväntningsriktiga och inkonsistenta estimat²².

Tolkning av kontrollvariabler

Resultatet för kontrollvariablerna kan tyckas vara lite spretigt men om man bortser från hot-, våld- och misshandelsbrott och tittar på de resterande brottskategorierna, d.v.s. de typer av brott som har hög anmälningsgrad, har många kontrollvariabler förväntat tecken. Med anledning av diskussionen nedan är det värt att påpeka att kontrollvariablerna bör betraktas som just kontrollvariabler och att man inte bör tolka effekterna som strikta kausala effekter.

Uppklarningsandel har negativt tecken, vilket är i linje med den ekonomiska teorin, och är signifikanta i alla dessa fall. Det bör i och för sig påpekas att det finns endogenitetsproblem då färre brott kan åstadkomma en högre uppklaringsgrad trots att antalet uppklarade brott är konstant. Dessutom är denna variabel en proxy vilket kan göra resultatet mindre tillförlitligt.

---

²² Granger test kan tillämpas för att testa för omvänd kausalitet, men då det tycks vara oklart vad för sorts kausalitet som testet egentligen mäter har jag valt att inte använda det. Ett känt exempel på att kausaliteten kan ifrågasättas kommer från ett resultat där julkort tycks orsaka julafton.

Variabeln *Arbetslöshet* har också som förväntat positivt tecken, men i motsatts till Edmarks studie, som fick signifikanta positiva resultat i flera fall av tillgreppsbrott, finns inga signifikanta effekter av arbetslöshet på brottslighet i något fall. Det bör påpekas att Edmark undersöker en tidsperiod som kännetecknas av stora svängningar i sysselsättning vilket inte är fallet för denna period. *Medelinkomst* antar både positiva och negativa tecken beroende på brottstyp, även det i enlighet med ekonomisk teori, men estimaten är inte signifikanta i något fall.

Män 15–24, *Utlandsfödda* och *Socialbidrag* har i de flesta fall positiv effekt på brottslighet. *Skilsmässor* har ett robust positivt tecken med, till skillnad från de nyss nämnda variablerna, signifikant effekt i alla fall utom *Misshandel mot män*. *Alkoholförsäljning* har en positivt signifikant effekt på total våldsbrottslighet men har ingen signifikant effekt på tillgreppsbrott, vilket känns rimligt med tanke på att det finns en stark koppling mellan alkoholkonsumtion och våldsbrott. Om man använder fixa effekter i modellspecifikationen betyder det att koefficienten för *Befolkningstäthet* mäter effekten av förändringar i befolkningstätheten och inte effekterna av befolkningstäthet per se (Edmark 2005, s. 367). Ett negativt tecken tyder alltså på att brottsligheten minskar när befolkningstätheten har positiv tillväxt.

Den variabel som paradoxalt har absolut störst effekt på brottslighet är *Högre utbildning*. Att effekten är positiv och av den här magnituden är inte vad vi förväntade oss. Övriga parameterestimater för kontrollvariablerna förändras inte nämnvärt när variabeln *Högutbildade* utelämnas. *Högre utbildning* är signifikant positiv på en procents nivå för alla brottstyper med hög anmälningsgrad, det vill säga för tillgreppsbrott, samt för *Total brottslighet*. Då tillgreppsbrottslighet utgör drygt 60 procent av den totala brottsligheten är det möjligt att effekten slår igenom och ger ett signifikant resultat även för total brottslighet. För till exempel brottskategorin *Stöld ur och från fordon*, skulle en procents ökning av *Högutbildade* betyda att brottsligheten ökar med i genomsnitt 5,61 procent, allt annat lika. Med ett kommunmedelvärde på 1 217 anmälda brott per 100 000 invånare och år innebär det i snitt 68 fler anmälda brott, ceteris paribus. Det här resultatet ligger inte i

linje med Edmarks studie som redovisar en signifikant *negativ* effekt av utbildning på total tillgreppsbrottslighet. Mina oväntade estimat för variabeln *Högutbildade* gör att det känns angeläget att föra en diskussion om varför den tycks ha så stor effekt på dessa brottskategorier.

I kommuner med många högutbildade kan brottsfrekvensen för tillgreppsbrott antas öka på grund av att utbildning vanligtvis är betingad med högre löner och ökat välstånd. Utbudet av stöldbegärliga objekt kan alltså förväntas öka i rika områden medan de omvända kan antas gälla för fattiga kommuner. För brott av den här typen beror anmälningsbenägenheten på skadans storlek. Omfattande ekonomiska skador anmäls i högre grad än skador av ringa omfattning (www.bra.se 3), vilket kan betyda att vi ser en effekt av högre anmälningsbenägenhet till följd av besittning av värdefullare objekt. Eventuellt kan också hög utbildning i sig medföra högre anmälningsbenägenhet i allmänhet.

Det kan också vara så att variabeln *Högutbildade* tar upp effekter av utelämnade variabler. En variabel som också kan tänkas vara positivt korrelerad med den här typen av brott är inkomstfördelning. En tänkbar förklaring skulle i så fall kunna skönjas i kommunernas inkomstfördelningar. Om rika kommuner också karaktäriseras av ojämlig inkomstfördelning skulle det kunna vara en bidragande orsak till ökad tillgreppsbrottslighet. Som jag nämnt tidigare hade det varit önskvärt att kontrollera för inkomstojämlikheter, och det är möjligt att storleken på parameterestimaten för *Högutbildade* i så fall blivit mindre.

6.2 Resultat från regressioner med integrerad dummy

Tabell 4 visar resultaten från regressionerna med den integrerade dummyvariabeln²³.

MC fångar upp initial effekt på brottsfrekvens av etablering av MC-gång och *MCxtrend* fångar upp effekter över tid.

Tabell 4. Regressioner med enkel- och integrerad dummyvariabel

Variabler	Total	Totalt tillgrepp	Totalt hot	Totalt våld	Inbrottsstöld	Tillgrepp av fordon	Stöld ur och från fordon	Misshandel mot män
MC	0,0165 (0,0165)	0,0329 (0,0216)	0,0392 (0,0329)	0,0141 (0,0232)	0,0164 (0,0362)	0,0510** (0,0246)	0,0068 (0,0396)	0,0154 (0,0358)
MCxtrend	-0,0150*** (0,0044)	-0,0221*** (0,0053)	-0,0116 (0,0091)	-0,0017 (0,0068)	-0,0229*** (0,0087)	-0,0355*** (0,0060)	-0,0257*** (0,0092)	0,0073 (0,0109)
Trend	-0,0002 (0,0133)	-0,0431*** (0,0152)	-0,0828*** (0,0271)	0,0622*** (0,0216)	-0,0869*** (0,0227)	-0,0951*** (0,0187)	-0,0409 (0,0273)	0,1059** (0,0453)
Uppklarning	-0,1031** (0,0442)	-0,0796** (0,0376)	-0,1243 (0,0798)	-0,1114** (0,0544)	-0,0570* (0,0304)	-0,1091*** (0,0320)	-0,0350** (0,0178)	0,0216 (0,0410)
Arbetslöshet	0,0234 (0,0284)	0,0343 (0,0318)	0,0562 (0,0563)	0,0549 (0,0492)	0,0278 (0,0474)	0,0654 (0,0395)	0,0515 (0,0558)	-0,0427 (0,0987)
Medelinkomst	0,0282 (0,3140)	0,3973 (0,3333)	-0,1722 (0,6291)	-0,2897 (0,4974)	0,5517 (0,5029)	0,5007 (0,4136)	0,0431 (0,6216)	-1,0907 (1,0065)
Högre utbildn	2,5711*** (0,5852)	3,1711*** (0,7309)	-0,2753 (1,3165)	-0,9799 (1,0767)	3,9248*** (1,0512)	5,1112*** (0,9616)	5,6233*** (1,3388)	-2,6250 (2,2163)
Män 15-24	0,1007 (0,0964)	0,2068* (0,1091)	-0,0444 (0,2267)	-0,0446 (0,1864)	0,2773 (0,1734)	0,4336*** (0,1553)	0,3517* (0,2077)	0,6453* (0,3490)
Utlandsfödda	0,0419 (0,0541)	0,0422 (0,0578)	0,1499 (0,1225)	0,0933 (0,1120)	0,2391*** (0,0922)	-0,2753*** (0,0863)	-0,0851 (0,1183)	0,0873 (0,1896)
Socialbidrag	0,0707*** (0,0251)	0,0323 (0,0304)	0,1646*** (0,0527)	0,0847* (0,0494)	0,0646 (0,0445)	-0,0187 (0,0442)	-0,0283 (0,0571)	-0,0214 (0,0894)
Skilsmässor	0,8687*** (0,1448)	0,9033*** (0,1532)	0,8730*** (0,3355)	0,8208*** (0,2977)	1,6221*** (0,2500)	0,4692** (0,2112)	1,2701*** (0,2956)	-0,0145 (0,4984)
Alkoholförsäljn	0,0068 (0,0297)	0,0025 (0,0318)	-0,0022 (0,0501)	0,1205** (0,0519)	-0,0092 (0,0463)	0,0124 (0,0353)	0,0001 (0,0517)	0,0977 (0,0840)
Befolkningstätt	0,0431 (0,0933)	-0,0525 (0,1273)	0,2116 (0,1794)	-0,3690* (0,2167)	-0,1581 (0,2351)	0,2489 (0,1906)	-0,3173 (0,2510)	0,0438 (0,3927)

Notera: Alla variabler utom MC är logaritmerade. Robusta standardfel inom parentes. * indikerar signifikans på 10-procentsnivån, ** signifikans på 5 procents nivå och *** signifikans på 1 procents nivå. F-testen för kommun- och tidspecifika effekter är signifikanta för alla brottskategorier, d.v.s. vi kan förkasta nollhypotesen om att alla kommun- och tidspecifika trender är lika med noll.

²³ Den integrerade dummyvariabeln är genererad genom att multiplicera dummyvariabeln för organiserad brottslighet med en tidstrend som antar värdet ett vid etablering, värdet två år två, värdet tre år tre o s v. Fördelen med en sådan dummy är riktningskoefficienten för brottslighet tillåts att ändra lutning istället för att endast parallellskifta som i fallet med den enkla dummyvariabeln. Konkret borde den här dummyvariabeln modellera verkligheten på ett bättre sätt då det är rimligt att anta att brottslighetsfrekvensen ökar eller minskar gradvis.

Initiala effekter på brottslighet

Generellt sett ser det ut som att den initiala effekten av kriminella MC-gäng på brottskategorierna är obefintlig. Dummyvariabeln *MC*, som är tänkt att fånga upp de initiala effekterna av gängbildning, är insignifikant positiv för samtliga brottskategorier förutom *Tillgrepp av fordon* som är signifikant positiv på fem procents nivå. I grundspecifikationen hade *MC* olika tecken och var också endast signifikant i ett fall, men eftersom *MC* är ett slags genomsnitt av den integrerade dummyvariabeln kan få signifikanta estimat och olika tecken eventuellt förklaras av att de initiala effekterna och effekterna över tid går åt olika håll.

För att sätta den initiala effekten av kriminella MC-gäng i perspektiv till vad de betyder i realiteten är det intressant att beräkna vad den positiva effekten på *Tillgrepp av fordon* innebär i absolut tal. Storleken på parameterestimatet tyder på att antalet anmälda brott för *Tillgrepp av fordon* ökar med i genomsnitt 0,05 procent, ceteris paribus, vid gängetablering i kommunen. Kommunmedelvärdet för denna kategori är cirka 1 217 anmälda brott per 100 000 invånare och år, vilket ger knappt ett till brott i snitt, allt annat lika. Effekten av kriminella MC-gäng är statistiskt signifikant i det här fallet men den ekonomiska signifikansen får betraktas som ringa mot bakgrund av magnituden på parameterestimatet.

Avskräckande effekter över tid och anmälningsbenägenhet

MCxtrend, som fångar upp effekterna över tid, är däremot negativa och signifikanta i alla fall utom *Total hotbrottslighet*, *Total våldsbrottslighet* och *Misshandel mot män*, vilket skulle kunna tyda på att antalet anmälda brott minskar då kriminella MC-gäng finns i kommunen. Storleken på estimaten är i de flesta fall något mindre än för estimaten med den enkla dummyvariabeln. De negativa effekterna kan bero på att anmälningsbenägenheten sjunker över tid till följd av att det uppstår en avskräckande effekt av MC-gäng i kommunen, som gör att människor i större utsträckning undviker att anmäla brott på grund av rädsla för vedergällning. Det är också intressant att notera att antal anmälningar för *Hotbrottslighet* inte verkar minska över tid. Detta är inte i

överensstämmelse med RKP:s uppgifter om att anmälningsbenägenheten för hotbrott har sjunkit i kommuner med kriminella MC-gäng, trots att systemhotande brottslighet har blivit allt vanligare (2005: 2b, s. 18).

De negativa effekterna av kriminella MC-gäng på anmälda brott kan också vittna om att den faktiska brottsligheten minskar över tid i kommuner med MC-gäng. Att den faktiska brottsligheten skulle minska överensstämmer inte med teorin. En tänkbar förklaring till detta märkliga faktum skulle möjligtvis kunna vara att det finns en avskräckande effekt av kriminella MC-gäng i kommunen även för andra brottslingar. En avskräckande effekt, som tränger undan framförallt tillgreppsbrott, i kombination med att MC-gängen ägnar sig åt annan kriminell verksamhet skulle kunna göra att den faktiska brottsligheten för undersökta brottstyper minskar. De negativa effekterna kan också bero på att brottsligheten inom MC-miljön helt enkelt har ändrat karaktär – från mera utpräglade vålds- och stöldbrott till mer sofistikerade brott såsom narkotika och ekobrott.

Trots indikationer på negativa effekter av kriminella MC-gäng på antal anmälda brott är det även möjligt att den faktiska brottsligheten motsägelsefullt nog kan ha *ökat*. Trots att det verkar existera en avskräckande effekt på anmälningsbenägenheten är effekterna små. Om den reella brottsligheten har ökat kan en tänkbar förklaring till den negativa korrelationen över tid vara att effekten av en vikande anmälningsbenägenhet dominerar, vilket följaktligen resulterar i en negativ nettoeffekt. Vad de negativa effekterna beror på är med andra ord svårt att sja om men det står i alla fall klart att det verkar finnas effekter på brottsfrekvensen och/eller anmälningsbenägenheten som kan härledas till kommuner med kriminella MC-gäng.

Beträffande kontrollvariablerna är det värt att notera att samtliga har samma tecken som i grundspecifikationen utom i två fall. *Medelinkomst* hade tidigare en negativ effekt på *Total brottslighet* och *Stöld ur och från fordon* men har nu positivt tecken – men det är också värt att poängtera att parameterestimatet är insignifikanta i bägge fallen. Den andra skillnaden är att variabeln *Män 15-24* är signifikant positiv på 10 procents signifikansnivå för *Stöld ur och från fordon*, vilket den inte var tidigare. Förutom det är resultaten i stort

sett identiska med tidigare resultat – parameterestimatens storlek skiljer sig inte nämnvärt åt och alla estimat som var signifikanta tidigare är också det i det här fallet.

7. Slutord

Syftet med denna studie var att undersöka hur kommuners brottsfrekvens påverkas av förekomsten av kriminella MC-gäng. Eftersom studien använder antal anmälda brott som norm för brottslighet är det svårt att dra några säkra slutsatser om hur den sanna brottsligheten påverkas av organiserad brottslighet. Resultaten från avsnitt 6.2 ger inga indikationer på att en etablering av kriminella MC-gäng i kommunen initialt ökar brottsligheten (egentligen antalet anmälda brott). Effekten på brottslighet över tid var däremot negativ, vilket tyder på att antalet anmälda brott minskar då det finns kriminella MC-gäng i kommunen. Analysen pekade på flera tänkbara förklaringar till vad effekterna av kriminella MC-gäng på brottslighet kan vara orsakad av. Om man tittar på de brottskategorier där antal anmälda brott erfarenhetsmässigt överensstämmer väl med den faktiska brottsligheten (framförallt tillgreppsbrott), kan resultatet tolkas som att brottsfrekvensen paradoxalt sjunker över tid i kommuner med kriminella MC-gäng.

Den mest rimliga förklaringen i mina ögon förefaller trots allt vara att antalet anmälda brott minskar till följd av en avskräckande effekt som framkallas på grund av gängens närvaro, och/eller genom hot och andra metoder. Den avskräckande effekten bidrar till att anmälningsbenägenheten sjunker vilket följaktligen minskar antalet anmälda brott. Det finns dock inget som tyder på att antal anmälda hotbrott har minskat i kommuner med kriminella MC-gäng. Detta är inte i enlighet med Rikspolisstyrelsens rapporter som menar att anmälningsbenägenheten sjunker efter gängbildning, fastän hotbrottslighet generellt ökar. Det är svårt att förklara vad de negativa effekterna kommer av men det verkar i alla fall existera effekter på, om inte brottsfrekvensen, så i alla fall anmälningsbenägenheten som kan härledas till kommuner med kriminella MC-gäng.

Så vitt jag känner till finns det inga svenska kvantitativa studier som har undersökt hur gäng involverad i organiserad brottslighet påverkar brottsfrekvens – till och med

internationella studier är sällsynta. Rikskriminalpolisens (RKP) rapporter, som är kvalitativa och beskrivande till sin karaktär, har istället fått ligga till grund för jämförelsen. Trots att effekterna är små visar resultaten från den här studien tecken på vad även RKP har misstänkt, nämligen att benägenheten att anmäla brott sjunker på orter där organiserad verksamhet finns representerad. Än en gång är det värt att fästa uppmärksamheten på att det eventuellt kan finnas kausalitetsproblem som kan göra resultaten mindre tillförlitliga. I forskningssyfte skulle det paradoxalt nog vara önskvärt att urvalsgruppen var större för att om möjligt kunna få ett tillförlitligare resultat. Vi får dock hoppas att resultat från kvantitativa studier av det här slaget även i framtiden blir svåra att dra tydliga slutsatser om.

Eftersom systemhotande brottslighet såsom hot, trakasserier och utpressning otvivelaktigt förekommer bland kriminella gäng är det inte svårt att tänka sig att dessa gäng även utövar påtryckningar på vittnen, målsäganden och representanter för domstolsväsendet för att påverka utfall i brottsprövningar. Förslag till framtida studier skulle kunna vara att undersöka huruvida kommuner med kriminella gäng har fler friande domar än kommuner utan kriminella gäng. I de fall det blir en fällande dom vore det dessutom intressant att undersöka om det finns skillnader mellan hur pass stränga straff som utdöms i områden med och utan kriminella gäng.

Källförteckning

Ahmed, E., Doyle, J. M. and Horn, R. N. (1999), *The Effects of Labor Markets and Income Inequality on Crime: Evidence from Panel Data*, Southern Economic Journal 65, 717–738.

Becker, G. S. (1968), *Crime and Punishment: An Economic Approach*, Journal of Political Economy 78, 526–536.

Dagens Nyheter, 2005-09-19, Ligorna har kopplat greppet om Sverige.

Donahue III, J. J & Levitt, S. D. (2001), *The Impact of Legalized Abortion on Crime*, Quarterly Journal of Economics, vol CXVI:2, 379-420.

Edmark, K. (2005), *Unemployment and Crime: Is there a Connection?*, Scandinavian Journal of Economics, nr 2, 353-373.

Ehrlich, I. (1973), *Participation in Illegitimate Activities: A Theoretical and Empirical Investigation*, Journal of Political Economy 81, 521–565.

Freeman, R. B. (1999), *The Economics of Crime*, Handbook of Labor Economics 3, 3529–3571.

Nilsson, A. (2005), *Crime, unemployment and labor market programs in turbulent times* is one of three essays and can be found in the dissertation *Indirect effects of unemployment and low earnings: Crime and children's school performance*.

Rikskriminalpolisen – Kriminalunderrättelsetjänsten (Analysroteln), *Organiserad brottslighet i Sverige 2004*, Rapport 2004:5c

Rikskriminalpolisen – Kriminalunderrättelsetjänsten (Analysroteln), *Problembild 2007*, Rapport 2005:7a

Rikskriminalpolisen – Kriminalunderrättelsetjänsten (Analysroteln), *Organiserad brottslighet i Sverige 2005*, Rapport 2005:2b

Rikskriminalpolisen – Kriminalunderrättelsetjänsten (Analysroteln), *Systemhotande brottslighet i Sverige 2004*, Rapport 2004:9b

Internetkällor

http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=15&module_instance=12

Inhämtad 2006-04-02 (Om anmälningsbenägenhet i metoddelen: not 1)

http://www.bra.se/extra/pod/?module_instance=12&action=pod_show&id=101

Inhämtad 2006-03-30 (Om anmälningsbenägenhet i metoddelen: not 2)

http://www.bra.se/extra/pod/?module_instance=4&action=pod_show&id=55

Inhämtad 2006-05-15 (Om anmälningsbenägenhet i analysdelen: not 3)

Appendix

A.1 Definition och kriterier för organiserad brottslighet

De preliminära kriterier som för närvarande används inom den Europeiska unionen för att definiera organiserad brottslighet återfinns i dokumentet 6204/2/97 Enfopol 35 Rev 2 (ursprungligen i Enfopol 161). Definitionen citeras nedan:

Följande förteckning över den organiserade brottslighetens kännetecken skall vara till hjälp för medlemsstaterna vid utarbetandet av de nationella lägesrapporterna. Åtminstone sex av följande kännetecken måste föreligga, bland dem de fyra med nummer 1, 3, 5 och 11, för att brott eller kriminella grupper skall kunna klassificeras som organiserad brottslighet.

1. Samarbete mellan fler än två personer.
2. Egna tilldelade uppgifter åt var och en.
3. Lång eller obegränsad utsträckning i tiden (kriteriet hänför sig till gruppens stabilitet och [potentiella] varaktighet).
4. Någon form av disciplin och kontroll.
5. Misstanke om allvarliga kriminella handlingar.
6. Verksamhet på internationell nivå.
7. Användande av våld eller andra metoder för hot.
8. Användande av kommersiella eller affärsmässiga strukturer.
9. Deltagande i penningtvätt.
10. Otillbörlig påverkan på politik, medier, offentlig förvaltning, rättsliga myndigheter eller ekonomin.
11. Strävan efter vinning och/eller makt.

A.2 Kommuner med MC-gång samt etableringsår

Kommun	Årtal	Kommun	Årtal
Trelleborg		Torsby	
Red Devils	2001	Red Devils	2005
Malmö		Oskarshamn	
Hells Angels	1993	Diablos	2001-2002
Diablos	2002	Kristianstad	
Helsingborg		Wolfpack	2002
Hells Angels	1996	Stockholm	
Red & white crew	2000	Hells Angels Solna	1994
Bandidos	1994	Hells Angels East Side	1998
X-team	2000	Brödrarskapet MC Haninge	1996-1998
Wolfpack	1999	Bandidos Huddinge	2001
Angelholm		X-team	2003
Diablos	2002	Hog Riders Nacka	1995
Halmstad		Red Devils Norra Stationsg.	2001-2004
Bandidos	1997	Red & white crew Stockholm	2001
X-team	2000-2001	Red & white crew Nacka	2003
Falkenberg		Outlaws Spånga	2001
X-team	2000	Wolfpack	1999
Varberg		Västerås	
X-team	2001	Wolfpack	1999
Svenljunga		Örebro	
Red Devils	2001	X-team	2003
Göteborg		Hog Riders MC	2001
Hells Angels	1999	Linköping	
Red Devils	2003	Hog Riders MC	1998
Bandidos	2004	Norrköping	
X-team	2001	Top Side MC	1999
Wolfpack	1998-99	Falun	
Red & white crew	2000-2001	X-team	2002
Uddevalla		Borlänge	
Wolfpack	2001	Lokala ligor	1996
Säffle		Ludvika	
Bandidos	2005	Bandidos	2005
X-team	2002	Luleå	
Karlstad		Red Devils	2001
Blivande HA-chapter	2001		
Red & white crew	2005		

Källor från Länspolisen och Rikskriminalpolisen: Tomas Ljung – Skåne, Lars Erik Karlsson – Halland, Sven Lindgren - Västra Götaland, Klas Erik Lindgren – RKP Stockholm, Mats Jonsson – Dalarna, Bengt Nilsson – Östergötland.

A.3 Definitioner

Tabell A.3.1 Definitioner för brottsvariabler

Brottskategori	Definition
Total brottslighet	Alla brott som är rapporterade till polisen i en kommun årligen.
Total tillgrepsbrottslighet	Innefattar all typ av stöld, rån och häleri.
Total våldsbrottslighet	Innefattar dödligt våld, mordförsök och dråp, våldtäkt, misshandel och våld mot tjänsteman (polis, säkerhetsvakter m.fl.)
Hotbrott totalt	Omfattar alla typer av hot-, kränkings- och frihetsbrott. Exempelvis olaga hot, ofredande, hot mot tjänsteman, utpressning mm.
Inbrottsstöld	Innefattar alla typer av inbrott i lägenhet, villa, fritidshus, butiker, byggarbetsplatser, kontor, kassaskåp mm.
Tillgrepp av fordon	Innefattar både fullbordat och försök till stöld och tillgrepp av alla sorters fordon.
Stöld ur och från fordon	Innefattar all typ av stöld ur och från alla typer av fordon.
Misshandel mot män	Antal misshandelsbrott utomhus mot män över 15 år där offer är obekant med gärningsman.

Notera: Alla variabler är uttryckta som antal brott per 100 000 invånare per år. All data har hämtats från Brottsförebyggande Rådets (BRÅ) databas.

Tabell A.3.2 Definitioner för kontrollvariabler

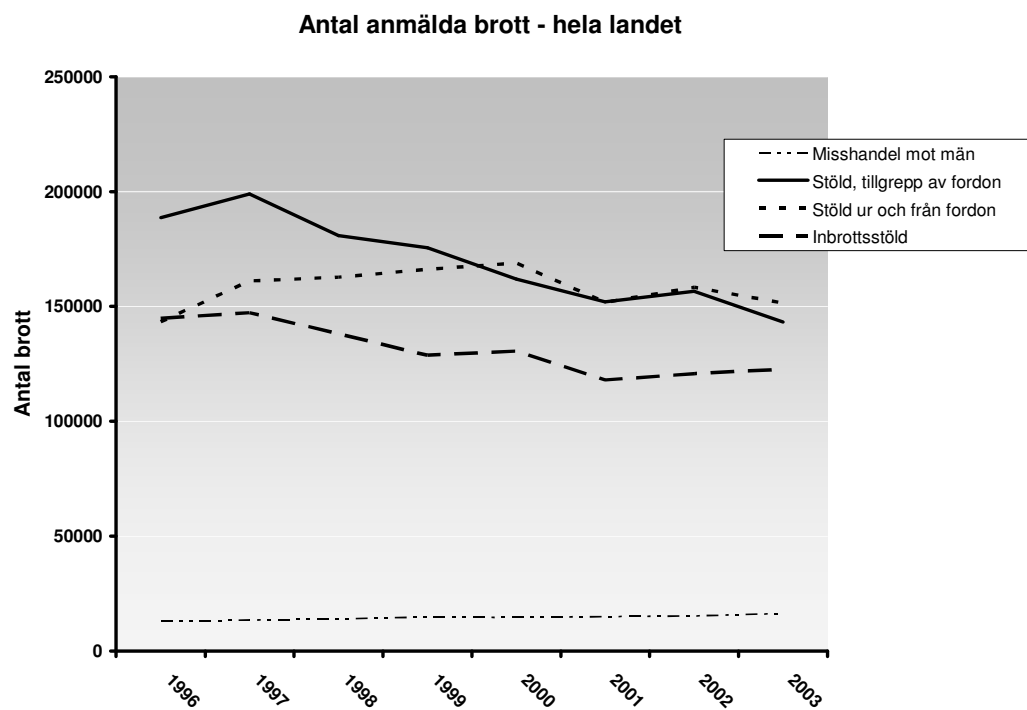
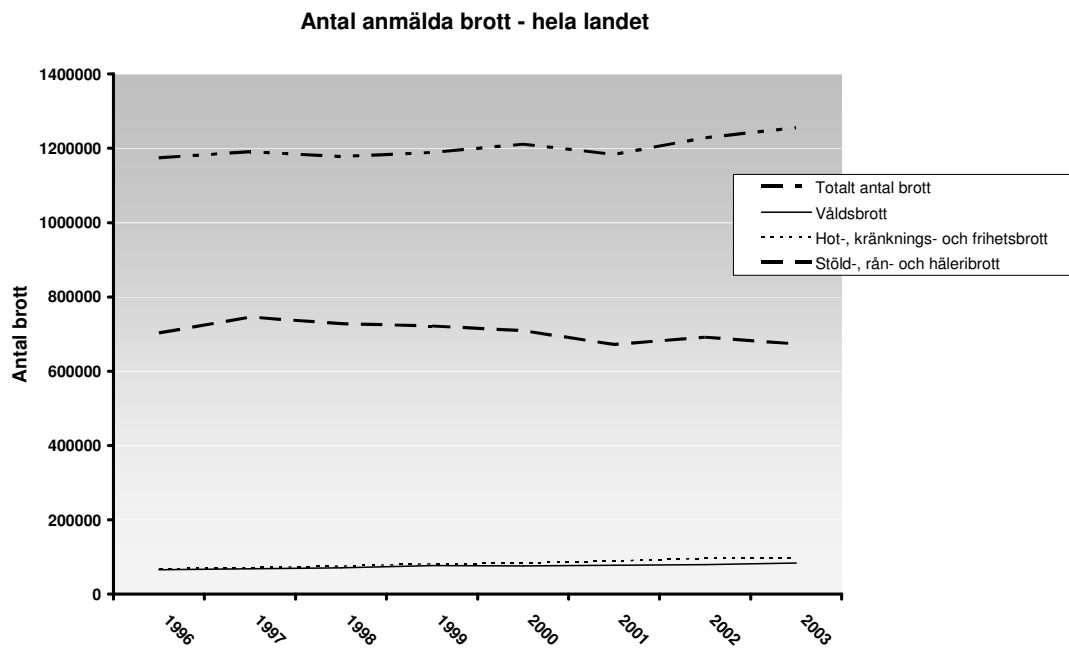
Variabel	Definition
MC	Alla kommuner som har ett etablerat MC-gäng antar värdet ett from det år etableringen skett och förblir ett under de år MC-gäng finns i kommunen.
MCxtrend	Den intergrerade dummyvariabeln är genererad genom att multiplicera dummyvariabeln för organiserad brottslighet med en tidstrend som antar värdet ett vid etablering, värdet två år två, värdet tre år tre o s v.

Uppklarningsandel	Procentuell andel brott som klaras upp per kommun och år, och som är anmälda det året eller tidigare.
Arbetslöshet	Arbetslöshet är definierad som antalet personer av populationen i kommunen som är öppet arbetslösa.
Utlandsfödda	Antal personer per 100 000 invånare som inte är födda i Sverige.
Män 15–24	Antal män per 100 000 invånare i åldersintervall 15–24 år.
Medelinkomst	Är definierad som medelinkomsten före skatt i SEK 1000. Medelinkomsten inkluderar inkomst från arbete, pension, arbetslöshetsersättning och sjukersättning.
Skilsmässor	Antal skilda personer per 100 000 invånare.
Högre utbildning	Antal personer per 100 000 invånare med mer än nio års grundskola.
Socialbidrag	Antal personer per 100 000 invånare som får socialbidrag.
Alkoholförsäljning	Försäljningsvolym av antal liter starksprit per capita.
Befolkningstäthet	Befolkningstätheten är mätt som antal invånare per kvadratkilometer.

Tabell A.3.3. Korrelationsmatris

	Uppkl	Arblösh	Inkomst	Högutb	Män	Utfödda	Socb	Skilsm	Alkohol	Beftäth
Uppkl	1,0000									
Arblösh	-0,1374	1,0000								
Inkomst	0,2465	-0,6161	1,0000							
Högutb	-0,0286	0,0255	0,1821	1,0000						
Män	-0,0391	0,0438	0,1617	0,9889	1,0000					
Utfödda	-0,0348	0,0241	0,1583	0,9716	0,9521	1,0000				
Socb	-0,0674	0,1280	0,0388	0,9310	0,9398	0,9398	1,000			
Skilsm	-0,0224	0,0330	0,1658	0,9935	0,9743	0,9863	0,9421	1,000		
Alkohol	0,0143	-0,0084	0,2021	0,9694	0,9309	0,9478	0,8597	0,9702	1,000	
Beftäth	-0,0292	-0,0931	0,3528	0,6019	0,5536	0,6409	0,5347	0,6245	0,6207	1,000

A.4 Utveckling av antal anmälda brott

Källa: www.bra.se (egna bearbetningar)